

# "דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו  
במערכות ישראל

**בית יד לבנים**  
**ראשון לציון**

שרה אשר- פנהלת אגף מורשת ישראל ובית יד לבנים  
אחראית המיזם: עור אבן דגן- רכות משפחות,  
חינוך והנצחה

# סמל ציון סולימן

נולד ביום ה' בטבת תרפ"ז 1.1.1925

נפל ביום י"ז באדר ב' תש"ח 28.03.1948

במלחמת העצמאות

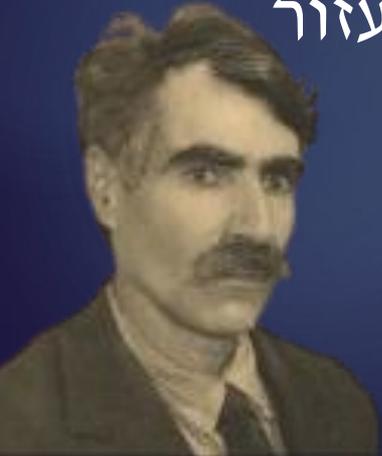
בן 23 בנופלו



# ילדותו



ציון, או בכינויו- ציוני, בן מזל ויצחק, נולד בראשון לציון. הוא בוגר בית הספר היסודי העממי "חביב" במושבה. עם סיום לימודיו היסודיים, התלבט לגבי המשך בלימודים או ללכת להכשרה בקיבוץ לקראת הגשמה חלוצית. לפני שהספיק ציון להגיע להחלטה בגיל שש עשרה בלבד, נפטר אביו והוטל עליו לעזור לאמו בפרנסת הבית.





# נעוריו

ציון נולד כבן הזקונים (בנם השביעי) לזוג הורים יצחק ומזל. יצחק ומזל הביאו יחד שבעה ילדים; שלמה, משה, מרדכי, רחל, אסתר, חנה וציון.

ציון פנה לעבודה, הוא החל לעבוד בבניין ובמקביל היה גם פעיל בספורט וב"הגנה" (בחיל השדה). עסק בהדרכה ונתחבב על חניכיו. בערבים היה לובש חאקי ויוצא מהבית. לעתים אף נעדר במשך כמה ימים, ורק כעבור זמן נודע למשפחה, שאת הימים האלו היה מבלה באימונים צבאיים אי-שם בקיבוצים.



# השירות הצבאי

בשנת 1945 סיים קורס מ"כים (מפקדי כיתות). בדצמבר 1947, בפרוץ מלחמת העצמאות ולאחר החלטת עצרת האו"ם על חלוקת הארץ, התייצב לשירות מלא בחטיבת "גבעתי".

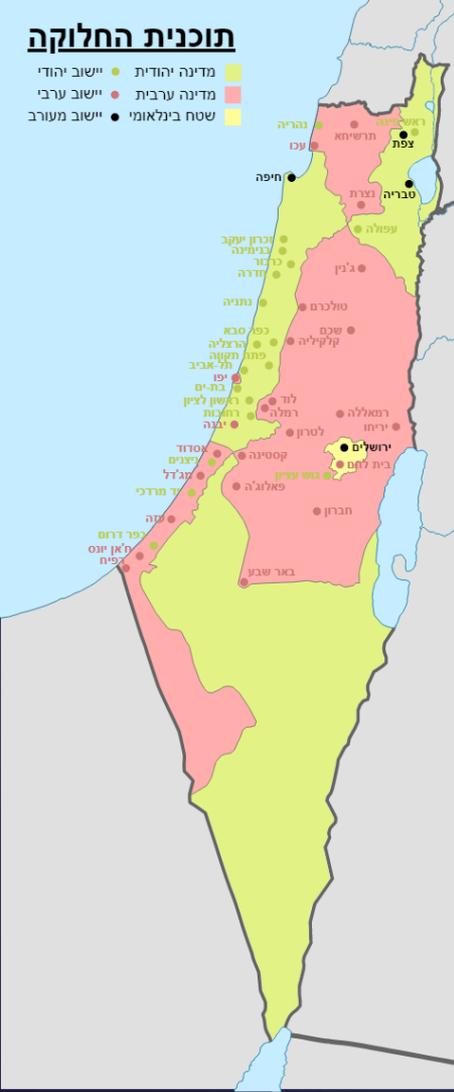


# השירות הצבאי

בחודש פברואר 1948 סיים קורס מ"מים (מפקדי מחלקה).  
ציון השתתף בפעולות גדודיות בהגנת בית קק"ל (קרן  
קיימת לישראל) ליד בית דגן, באבטחת התחבורה מרחובות  
אל הדרום, בפריצת המצור מעל כפר אוריה, בטיהור קני  
פורעים ובפעולות תגמול (גזזה, אבו-סוכריר ועוד).

## תוכנית החלוקה

- מדינה יהודית ● יישוב יהודי
- מדינה ערבית ● יישוב ערבי
- שטח בינלאומי ● יישוב מעורב

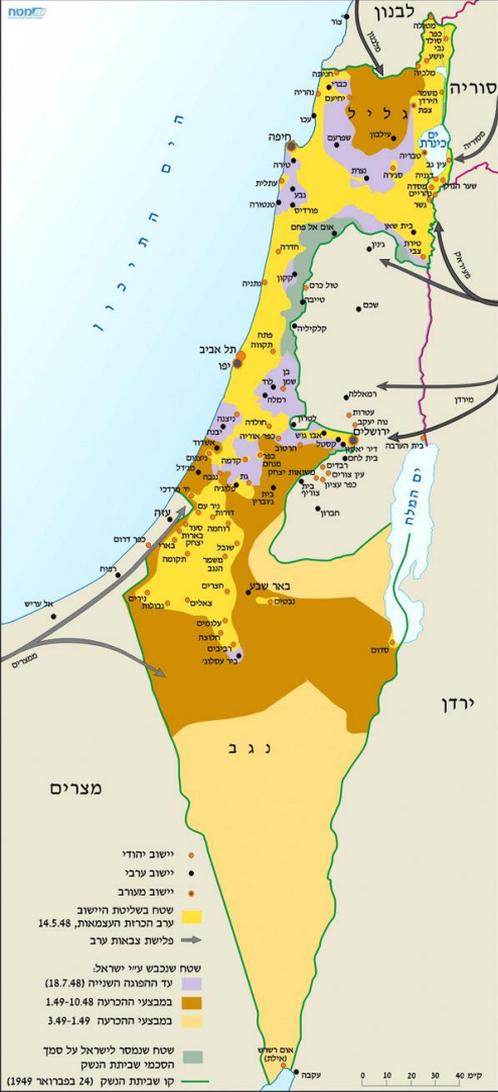


# מלחמת העצמאות

מלחמת העצמאות פרצה ב-30 בנובמבר 1947, יום לאחר אישורה באו"ם של תוכנית החלוקה. במלחמה קשה זו נפלו כ-6,000 צעירים וצעירות שהיוו כאחוז אחד מהאוכלוסייה היהודית בארץ באותה העת. ערביי ארץ ישראל פתחו בהתקפות נגד היישוב היהודי בעקבות התנגדות להקמתה של מדינה יהודית.

# מלחמת העצמאות

בתחילת המלחמה, הלחימה התאפיינה בריבוי התקפות טרור, בעיקר בדרכים, ביישובים וכלפי תשתיות חיוניות. בשבת, 15 במאי 1948, בעת סיום המנדט הבריטי, פלשו חמשת צבאות ערב לארץ ישראל ופתחו בהתקפה כוללת. המערכה הקשה נמשכה בסך הכל כ-20 חודשים עם הפוגות מעת לעת.



ציון סולימן (במרכז התמונה) וחבריו  
הלוחמים ליד המשוריין, 1948.



## מתוך דבריו:

"שמח אני שפרצנו כבר את מסגרת ההבלגה,  
מעתה נראה לאויב מי היא ה"הגנה" העברית  
ומה יכולתה!"

"אין דבר, אמא, אנחנו נסבול, אבל לדורות  
הבאים יהיה טוב."

"אני אינני מאמין עוד בנסיים. לבי אומר לי שגם  
אני אפול, אבל קודם רוצה אני לראות את  
ניצחוננו."

אך רצונו זה לא נתמלא.

# נפילתו

ביום י"ז באדר תש"ח, ציון ושבעת חייליו נסעו במשוריין להביא אספקה לתל-נוף ולהצטרף למחזיקים במקום. בזמן הנסיעה, עלה המשוריין על מוקש שהוטמן ע"י כנופייה ממע"אר בגליל. הפיצוץ גרם להתלקחות המשוריין והאש העזה מבניין בית הספר שנמצא בסמוך לא אפשרה גישה אליו.

בו בלילה פשט כוח לוחמי "גבעתי" על בית הספר, למחרת חולצו גופות אנשי המשוריין השרוף. סולימן ושבעת חייליו נשרפו עד לבלי הכירם ונקברו בקבר אחים.

# הנצחתו באנדרטאות



מצודת יואב - בית חטיבת גבעתי כביש צומת  
גבעתי - צומת נהורה

יד לשריון, לטרון



אנדרטה לזכר בני העיר שנפלו במערכות ישראל  
ראשון לציון







# בנימה אישית...

**אופיר** - למדתי על סיפור החיים (הקצרים) של ציון סולימן ז"ל, על הפשרות שנאלץ לקחת בעקבות מות אביו ועל מדוע נוהגים לקבור חיילים בקבר אחים. מתהליך זה אני לוקחת את תפיסת עולמו החיובית ובפרט את הציטוט: "אין דבר, אמא, אנחנו נסבול, אבל לדורות הבאים יהיה טוב."

**סהר** - למדתי על אדם מיוחד בעיני אשר נתן מעצמו לצבא ובסופו של דבר גם נפל במסגרת זו. למדתי על מחויבות של אדם למטרה מסוימת ועל כך שעשה כל מה שביכולתו לעשות על מנת להשיג אותה. מעשייה זו אני לוקחת את עקשנותו לא לוותר למרות הקושי והפרחת התקווה באחרים במצבים קשים ומייאשים.

מגישות: אופיר חדד וסהר סויסה  
י"א 2, מקיף וי ע"ש יגאל אלון  
בהדרכת: צור כבשנה ברטל וגילת פט  
יוני, 2023



# ביבליוגרפיה

דף נופל- אתר "יזכור"

דף נופל- גלעד לזכרם ראשון לציון

דף נופל- אתר עולמי לזכרם

אתר אלבום משפחות

מלחמת העצמאות- הספרייה הלאומית

A close-up photograph of a lit candle. The candle is white and cylindrical, with a bright, yellow-orange flame rising from the center. The flame is tall and pointed, with a small blue base. The wax around the flame is melted and glistening. The background is solid black, making the candle and its flame stand out prominently.

יהי זכרו ברוך